

Felvidéki Híradó.

TÁRSADALMI és KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

MEGJELENIK: **MINDEN VASÁRNAP.**

ELŐFIZETESI ÁRA:

Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő: **Revész Lajos.**

Társzerkesztő: **Fehér János.**

A lap szellemi részét, illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címelve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA

100 szög 2 ft., ezenül minden megkezdett szög szónál 50 krall több.

Az iskolaév végén.

(F.) A tanuló ifjúság egy évi szorgalmi időn ismét túl van. A szülők ismét gazdagodtak egy újabb gondal. Nem tudni mi a nagyobb: a kedves gyermek hazatérte feletti öröm, vagy a jövő megállapításának gondja.

Azt hisszük nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy a szülők, még ha nehezküre esik is a tanítás költségeit előteremteniök, jóformán csak addig boldogok, míg a pályaválasztás gondteljes napjai be nem köszöntenek. Eddig az időpontig megy a dolog a rendes mederben. Egyik év a másik után tűnik el. De végre elérkezik az ifjúsági években a forduló-pont. Életpályát kell választani s ezen processzus alatt a szülői szívek egy pillanatra megszűnnek dobogni és helyt adnak az észnek, megengedik, hogy kombináljon, következzessen.

Az iskolaév végén hány szülő veti fel a kérdést: mit tegyen most gyermekével?

Valóban nem könnyű dolog az ifjú hajlamainak megfelelő pályát eltalálni! A gondolkodó ész látja, hogyan fejlődik a proletarizmus, látja, miként szaporodik az éhhalálak gázos serege, mely már-már szemközt áll egyenlő erővel és hatalommal a társadalom alkotmányával és kéri jogait.

Ma még csak jogait kéri, de el-

jöhet az idő, midőn követelni fogja, midőn harcra kerül a dolog. Ezt a jövőt megakadályozni a jelen idők egyik legnagyobb problémája.

Mai időben a kenyérkeresés egészen kizökkent a régi kerékvágásból. Anyai módja van a keresetnek, hogy alig tudunk azokból választani. A legtöbb esetben csak a véletlen játszik közbe a pályaválasztásnál. Nem kutatjuk, a gyermekek hajlamait, legfeljebb megkérdezzük van-e erre, vagy amarra a pályára kedve. S ha igen, akkor kész az elhatározás és adjuk gyermekünket a kenyérkereset útjára. Nem fontolgatjuk ama kérdést, vajjon a gyermeknek van-e képessége a választott pályára. Ez fölösleges, mert a gyermek rendszerint jötehetőségű, sokan bántulták már okosságát — az egész rokonság!

A pályaválasztást illetőleg a legtöbbször a szülők ambíciója viszi a döntő szerepet. Az illetékes faktorok, a tanítók legritkább esetekben kérdezhetnek meg véleményadás végett. Innen van, hogy a gyermek de principió nem lehet más, mint tanult ember, hivatalnok, nagy ur.

Még a szegényebb sorsú szülők is megerőltetik magukat, hogy gyermeküket iskoláztassák. Senki sem ügyel arra, hogy a fiúnak van-e hajlama és van-e tehetsége arra, hogy megbirkózzék a tudománynak mindig terhebb követelményeivel.

Anyák! Szülők! Ne küldjétek gyermekeiteket azon pályákra, a melyek befejezéséhez, a meglévő szellemi lehetőség mellett még sok idő, sok pénz is kell. Gondoljátok meg, hogy vannak más pályák is, melyeken hamarabb lehet kenyérhez jutni. A kereskedelem, az ipar sokkal hálásabban tér azoknak, a kik dolgozni akarnak.

Avagy nem látunk-e akárhányszor ifjakat küzdeni az élet gondjaival? Nem olvassuk-e akárhányszor, hogy egyetemelőj sikerrel végzett, okleveles fiatal emberek, műveltségüknek meg nem felelő munkákat végeznek a belevő falatkenyéért?

Igy születnek a proletárok, kik természetesen elégedetlenek önmagukkal, a társadalommal, a világgal. Az ilyen emberek aztán harcot kezdenek a világgal, melyben utóvégre is ők buknak el. Igen de meddig? Ha a proletárok legyőzik a társadalmat, akkor szomorú sorsra jut minden. Ezt a katasztrófát pedig csak a társadalom józansága előzheti meg az által, ha szakít amaz eléggé nem kárhözható előítélettel, melylyel a kereskedelmi, de kivált az ipari pályára iránt viselkedik.

Senki sem hibáztathatja józanul a köteles iskoláztatást, sőt a polgári iskolák és középiskolák alsó osztályainak látogatása is szükséges. De a ki érzi, hogy nem hivatott a tudományra, az válaszszon magának más megél-

hetési forrást, az legyen kereskedő vagy iparrész.

És ezt első sorban a szülők ítélik meg legjobban, A közepes, vagy ennél még rosszabb bizonyítványt hozó gyermeket ne tanitassák tovább, hanem adják valamely praktikus pályára. Ezzel tartoznak önmagukon kívül a társadalomnak.

Ezeket akarunk elmondani a pályaválasztás pillanatában, az iskolai év végén. Azért szólunk, hogy megszívleljék azok, a kiket illet és térítse a helyes utra társadalmunk fejlődését.

Egyet-mást a magyar borkereskedelemről Németországban.*

Egyre élénkülő kiviteli kereskedelmünkben igen fontos szerepet játszik a bor. — Nem lesz ezért érdektelen ráutalni annak főpáciára s ezzel kapcsolatban föl-tárni azokat az eszközöket, módokat, melyeknek útján borainkat a külföldön árulják-veszik.

Különös jelenség, hogy a német kereskedő borszükségletét, ha nem is egészben, de többnyire, — nem direkte a magyar, hanem az osztrák kereskedelemről szerzi be, holott nálunk, természetesen jobbat és olcsóbban vásárolhatna. És önkéntelenül vetődik föl a kérdés: miért

* A turóc-szent-mártoni áll. kereskedelmi középiskola egyik volt tanítványa küldötte lapunk számára ezen közleményt, ki egy év óta Berlinben tartózkodik, s mint a közlemény mutatja nyert ismeretét hasznos tapasztalatokkal iparkodik gazdagítani. Szerk.

TÁRCA.

Comenius emlékezete.

(Folytatás)

Megfordult Sileziában, Brandenburgban, Stettingben Hamburgban, míg végre 1871-ben Amszterdamban, hol munkáit nagy részben emlékeztetőül leírva s újra átdolgozva kiakarta adni, 80 éves korában jobb letre szerdült.

Ha most visszatekintünk Comeniusnak ezen vázlatban feltüntetett élettörténetére az első tanúság, mit abból meríthetünk az, hogy a valódi nagy szellem, minden akadály dacára megtalálja hivatását; második tanúság az, hogy a tántoríthatlan jellemet sem a hat lmasok mosolya avagy haragja, sem a nagy tömeg tettsége vagy nem tettsége jónak elismert feltett szándékaról el nem tántorítja: a harmadik és főigazság pedig az, hogy a nemzetet s az emberiséget lelke egész hevével szerető férfit szeretneinek boldogításáért legfőbb kincset, egy egész élet munkáját képes áldozatul adni.

A mi Comenius munkáit illeti, azokat, könnyebb áttekinthetőség végett, a következők három kategóriába sorolhatjuk: 1., általános irodalmi-, 2., általános neveléstan-, és 3., nyelvoktatási tartalommal bírók. A legfőbbek a következők.

Az első csoportból való »A világ Labirintusa« (Labirint (1623) sorsa); s némi részben. »A játék iskola« (Schola ludus, seu encyclopaedia viva. A második kategóriába tartoznak: »Nagy tanítástan« (Didactica

magna) 1627; »Az anyaiskola« (die Mutter-schule, német nyelven) 1633; »A látható világ« (orbis pictus) 1651., Patakon készült; »Schola pansophica« (Iskola tervezet) 1650., — Patakon. — A harmadik kategóriából valók: »A nyelvek nyitott ajtaja« (Janua reserata linguarum) 1631, mely 12 eurpai és 4 azzái nyelvre le lett fordítva; »A nyelvitanítás legújabb módszere« (Novissima linguarum Methodus); ennek részei: »az udvar« (Vesztibulum), »Az ajtó« (Janua) 1648.

Ezen nagyobb szabású munkák mellett nagy azon kisebb terjedelmű dolgozatok száma, melyek léteüket Comeniusnak köszönik. Itt csak azokat vagyok bátor felsorolni, melyek nálunk készültek. Ilyenek a »Lelki tehetségek műveléséről« (De cultura ingeniorum), Comenius pataki beköszöntő beszéde, melyben a nevelés mibenlétét, lehetőségét, szükséges voltát, eszközeit, lelektan alapon vezeti le; »A könyvek használatáról« (De libris) nemcsak az iskolai könyvek, de a könyvtáraknak is helyes használatáról értekezik; »Agenda Patakina« emlékirat a »schola pansophica« első osztályának (vestibularis) megnyitására; a következő évben »A dolgok pontos megnevezésének Haszna« címen tart emlékbeszédet; a harmadik évben »Az ékes Latinság Tanulmányozásáról« (De eleganti elegantiorum studio) mond beszédet; 1653-ban »Praecepta morum« cím alatt adott ki egy füzetkét Patakon, melyben C. az erkölcsi nevelést az értelminek fölbe helyezi; ugyancsak itt írta: Leges scholae bene ordinatae« című s az ott létezett bajok megszüntetését célzó munkáját. Valószínűleg kevéssel

Magyarországból való távozása előtt nyújtotta át C. II Rákóczy Györgynek azon politikai emlékiratát, mely »A nép boldogsága« (Gentis Felicitas) címet viseli. Ebben C. a nemzeti boldogság ismertető jeleit 18 pontban állítja össze s benne még egy kísérletet tesz, hogy Rákóczyt elnyomott hit-sorsosai felszabadítására indítsa.

A mi Comeniusnak a tanügy emelése körüli érdemét illeti, azokat Dezső Lajos C. legalaposabb magyar ismerője, a következők pontok alá foglalja:

- 1., Egységes, összefüggő iskola szervezete;
- 2., A nemzeti iskola felállítása;
- 3., A nemzeti nyelv szorgalmazása;
- 4., A realismeretek felkarolása;
- 5., A latin nyelv tanításában behozott jobb módszer; és
- 6., Az oktatásnak a nevelés fogalma alá való helyezése.

Terünk sok volta nem engedni, hogy az elősorolt pontok mindegyikével foglalkozunk; legyen elég a három első pontban foglaltak méltatása, — annyival is inkább, mivel ezek egymással szerves összefüggésben vannak, s vonatkozásuk is a népnéveléshez a legközelebb. Mielőtt azonban ezt tennők szükségesnek látom Comeniusnak a világ labirintusában följalt hitvallását röviden vázolni, mert ez adja kezünkbe a kulcsot további tevékenységének megértéséhez. E munkát C. akkor írta, midőn 1823-ban Futnekből menekülni könyvetlenülvel egy lengyel nemesnél Szadovszky-nal talált menedéket. »Vallásos irányból folyó, misticus világ nézetéről s a jövőben követendő életirányáról tess itt hit-

vallást Comenius« (L. Dezső L. C. Magyarországon). Átutazvan képeletében a világot, mindennek hiabavalóságát látja be. Istent kéri, könyörüljön rajta; erre visszatér saját szívének paradicsomába, itt egy rejtett helyet talál a zárandók, s ennek neve: munkás kereszténység. Védangyalok őrzik itt az Istennek szentelt lelküket. E gyülekezetben nem azt tartják tudónak, a ki sok nyelvet tud, hanem a ki hasznos dolgokat tud. »Itt találja fel a vándor jövő munkásságának színhelyét s megnyugszik midőn Krisztus így szól hozzá: emeld fel hozám ledkedet s alázd meg felebarátod iránt; s világi dolgokkal élj szükség szerint, gyönyörűségedet pedig keresd az örök javakban! Most eredj! Fogj hivatásodhoz, miglen elhivandó talak!« Ine ez Comenius egész életműködésének lélektani indokolása. — Ha ezek után emlékeztünkbe a magyar remézők alkotsait felidézzük, — lehetetlen némi hasonlatosságot Madách »Embertragédiája« és C. Világ Labirintusa között fel nem ismerünk. Még a végkielbűnésben is megégyeznek; a mennyiben mindkettő a világ rosszasságából nem a végelmondást, sőt ellenkezőleg a munkát következteti. Nem ugyanaz-e az, a mit Comenius mond azzal, melylyel Madách az ő munkáját végi: Most pedig ember küzdele küzdj és bizza bizzal! Ha valahol, úgy sehol sem érvényesül inkább a példa beszéd: »magna ingenia continent; mert Madách csakugyan oly kevéssé ismerte Comenium, mint a mily kevéssé ismerhette Comenius Madáchot.

(Folyt. köv.)

nem vesznek magyár borokat magyár kereskedőtől, mikor azok itt eredeti forrásból, első kézből, tehát kezeletlenül, tisztában kaphatók?

E kérdésre meg akarok felelni, ez képezi tulajdonképpen előmatot.

Rá akarok mutatni szilárd kézzel, kiméletlenül arra a non-chalancer-ra, mit kereskedőnk külföldi bevőkkel szemben elkövetnek; rá akarok utalni arra a rákfenére, mely már hosszú évek óta őli s tartja stagnációnál kivétel nélkül, a mely zátynyára vízi mindazokat a jó szándékokat s terveket, miket felsőbb helyen kovacsolnak kereskedelmünk, iparunk emelésére.

Naponta hallható panasz az idegen kereskedők részéről, hogy a magyar kereskedő nem lehet tartos üzleti viszonyt kötni, mert annak minden törekvése, célja: Kartársának minél alaposabban kizsákmányolására irányul. Így pl: elad messesen olcsó árakon, jótáll mindenféle meg, — és meg nem eshető kárókat, megeresztí hamis rábeszéléseinek ezer szilipét, csak azért, hogy eladjon, s szállít aztán olyan gyala-zatosan, hogy az idegen kereskedőnek örökre elmehet a kedve az ilyen csereberétől. — Kukoricza s gabnászallítók, a vagonokonban fölülré öntik a jó kinezési árut, míg alul olyan, hogy a remét haszon főlmege a kétszeres veszteségen. Ez különben csak egy eset a száz közül.

Leggyakrabban észlelhetők ezek a viszázságok a borkereskedés terén, fiatal, még meg nem értet, gyenge s erősen sze-szeztet, vagy éppen olyan borok kerülnek kivételre, mik utóközben erjedésnek indulnak s hosszú ideig való pihenetés nélkül használhatatlanok. Vagy kezelik a borokat különféle törvény tiltotta mérges vegyi anyagokkal, festik, cukrosítják, kénézik, szóval úgy hamisítják, hogy a keletkezett folyadéknak lehet más szaz neve is, csak az nem, hogy — bor. És azután ennyi ezer család dacára is állítják, hogy a szállított bor teljesen megfelel a mintának, vagy a kémikusok által kiállított vegytisz-tasági bizonyítványának. — Képesek állítá-suk bizonyítására pár tucat tanult is idezni, kapkodnak fűhöz-fához, apellálnak lelkük üdvösségére...

Az idegen, — miután megfizeti a jó, magas vámost s szállítási költséget, — megvizsgálhatja borát, kiderül, hogy olyan anyagokból van összetéve, mik nem szö-lőhgyen terében, hanem gyárak fojtó gőzös levegőjében, keserves kézmunka eredményeképp. — Egy kis víz, pár gramm akkori cukor, pár csepp valami rossz savból citromhéj s festék — és kész a machináció. Ezt kérem nálunk is egyszerűen hum-bagnak kvalifikáljak, hát még a külföldön?

Há a fillőkszóra nem is tette volna tönkre összes szőlőinket, még akkor sem lehetne el ő s s z e n n y i bor, mint a mennyi tiszser kapható csak Németország fogyaszt évenként, abban a jámbor hitben, hogy csak ez az igazi, tiszta, tüzes bor... Drága pénzen, patikában veszik a szegény betegeknek s ezzel élvezte dícsér-getik: »ah, be jó! életadó! érzem mint indul vérem gyorsabb lüktetésnek!...»

Odahaza alig terem, de azért minden-nütt isznak tokajit, egrit, szegzardit; sőt most többet is, mint valaha: ... és keres-kedőnk csapnak erős reklámot a magyar bornak, hogy a rendelőknek — festett víz- kéldhessenek. Szóval csalják a vevőt, a hogy csak birják, mindegyik a maga módja, faconja szerint; feladozzák a tiszteges és tar-tós összekötetésnek állandó haszná-t s előnyét; az esetleges e g y s z e r i zsákmányért!

Mert, hogy az az idegen keres-kedő nem főg többet tőlünk vásárolni, az bi-zonyos. De bizonyos az is, hogy borszük-ségletének fedezése céljából most ahhoz fog fordulni, ki nemcsak a rüt, hanem lekülsmeretes és jó szándékú ő s s z e m-küttetés is kinal: Hová menjen tehát? Oda a mi szomszédunkba, a bar-sonykezű, kedves sógorokhoz! Hogy így módon negyedkéből kerül a panes a pi-cára, azt a külföldi kereskedő nem, vagy csak ritkán fontolgatja; az ő z e m b e n az osztrák kereskedő szállította magyar bor, jó bor, hosszabb hitelt is kap, nem kell oly gyorsan fizetnie, aztán meg a mindig egyenletes és pontos kiszölgá-lás...

Es ekként verik ki ellenségeink a mi kezünkől azt a kardot, melyet mi jobban tudnánk forgatni, ha — akarnánk.

Ezrig B.

(Folytatás köv.)

HIREINK.

— Köszönetnyilvánítás. A töröczi ker-eskedelmi és hitelintézet a helybeli iz-skola szegény növendékeinek felruházta-tására 50 forint adományozott, mely nemes adományért nevezett intézetnek ezennel mely köszönetemet fejezem ki. Turóczi-Isk-la-Márton, 1892. jun. 21-én. Dr. Lucz Isk-la-széki elnök.

— Közös dalestély. A lipító-szent-mik-lósi és az alsó kubini daegyesületék f. h. 19-én a kies lészetűi fűrdőben közös da-estélyt rendeztek, mely ugy erkölcsileg, mint anyagilag kitűnően sikerült. A fűrdőben már delben megszokt élet volt ész-lelhető és az ezen alkalomra készített diszkapok körül négy számu közönség csoportul, hogy a megérkező két dalegye-sület találkozását és kölcsönös üdvözölé-

süket megsemléljék. A kölcsönös talál-kzás a programm egyik érdekes számát képezte. Először az alsó-kubini daegylet, mely előbb érkezett oda, énekelte el meg-zenséjét dalilgét, ennek elhangzása után a lipító-szent-miklósi daegylet gyujtott ha-sználó nótájára. Ez a daló bukink részé-ről Ternavsky Alajos karmester, a lipító-sz-miklósiak részé-ről Kruspér Pal éne-5k mon-dott üdvözöl beszédet, mely beszédök lel-kes éljenekel fogadtattak. Ezután kölcsönös ismerkedés volt. Este a dalestélyt a tá-gas és díszes öltözete a két szomszéd megye színejavával zsufolásig megett. Ott volt az ármegegy főispán Szmeacsányi György családostul, a lipítomegyei alispán Andahazy Géza szinte családostul stb. stb. A két daegylet egyes számokot közösen és egyenként énekel. A tapsviharbó ki-jutott mindegyiknek. A daegyletek meg is érdemelték e kifüntetés, mert tóroska-kadtagi igyekezzt az egyik a másikat fel-ülmúlni. A csupa magyar darabok úgyesen voltak begyakorolva, sőt egyes sikerült soldarabokat is hallottunk. Itt a lipító-sz-miklósiak részé-ről Schwab Rubin únt ki és aratot kelkes éljenést, az alsó-kub-iniak részé-ről pedig B. rtos Imre. A kar-mesterek Ternavsky Alajos (Árva) és Kirchmayer Gyözö (Liptó) büszkék lehet-nek az elért sikerre és valóban megérde-meltek a nyilvánított elismerést. De az elismerésből nem kis része illeti az egy-letek elnökét is és pedig Szmeacsányi Gy. főispant (Árva) és Kruspér Pal főmér-nököt (Liptó), kik faradhatlan működésük által elharvadhatlan érdemeket szereztek maguknak a felvéde magyarosodása és a magyar dal meghonosítása érdekében. A fűrdő tulajdonos mindent megett, hogy a díszes közönség kívánalmának egeet te-gyen. A dalestély után tánc volt, mely reggeli hat óraig tartott. Faden Mihály lipító-szent-miklósi ügyes fenyképzés a dal egyleteket együtt és egyenként felénykép-zette. A kep minden daitesternek kedves és kellemes emlékezetet fog okozni.

— Valasz a »szucsanyiak«-nak. A ki a szucsányi koronázasi jubileumi népépyről írt cikküket előlvasa és ismeri Szucsanyt, különösen fogja találni, hogy néhany ur sertet talált benne a varost és tuzoltozot illetoleg. Fegy, amit e lapok t. szerkesztoje is helyesen megjegyezte, mi nem akartuk megcsirteni sem a varost, sem valamely felekezetet vagy fiat. Söt ellenkezőleg: meg-dicsértük a varost, hogy elég fényvel últe meg a nagy napot s hogy polgarsaga jobban tud magyarul, mint nemetül. Hogy pedig az illeto urak megcsirtett husaga szerint referalásunk első része nem volt teljes, az nem a mi jóakaratonkon mult, mert a hiányos számu intező kon bul-csatott ki semmi programot s e nélkül

nem tudtuk magunkat kellően tájékozni. Külömben a »megcsirtett« felek iskoláit s egyháziat felemilittük a »középleteke« gyuj-tó szóban. A kinek érdekében állt rófus dícsériadákat olvasni az ő élelemlekö, majd kisárválg magyar tárgyú (?) únyer éléről, amelyen »ez alkalommal úlször hangzott hazánk zengetes nyelvén egy ének«; s a »minden politikai arnyalattól ment, (ez is érdem?) nagyhatsú, velos tartalmu, hazafias, de különösen az egész emberiség keblére öleló irányu« beszédül, az referalhatt volna róla e lapokban, s ha ezt nem tette, mi alapon és jogon követelt ezt tőlünk? A nevezett »alairó« urak, cikküknek a tüz-olto-tesület tagjairól hozott részét »igazolatlal ragolomnak s varosunk és nevezett egye-sületünk viszonyait feketének festó közle-mény-eknek mondják. — Mit is mondtunk mi a szucsányi tuzoltozóról? a) Hogy ma-gasztos hivatással s foglalkozásával ellen-kező szerepet játszott, »össze-vissza bandu-kolt« a varoson keresztül s kívül; b) hogy nemet a kommandója; c) hogy a nagy nap komolyaságához nem méto módon (pardon nem Schrit marsch, hanem) »Laufschritt k Rosenfeldovi na sudok pivá« vszlyns.ó mellett bocsattott szét a korcsmába. E három pont nem igaztan ragalom, hanem maga az elenléf által is megcsirtett igaz-ság. Az első névze úgyvan azt mondják nevezett urak, hogy a legénység a kis Szucsanyban »több mint 2 orán át sárbán gazoit.« Mi más, mint bandukolas, mely-nek értelmet a 17 szucsányi ur, barhogy is tudakozottak felele inkompetensébnél inkompetensébb egyéneknek Szucsanyban s Martonban, nem tudta s nem tudja. — Külömben 17 aláíróról lévén szó, ószintén gratulálunk a nagyérdemü Híradó szerkesz-toségének, felteven, hogy Szucsanyban leg-alább is 17 előfetoje van! A nemet koman-dóit színten elismerik letezőnek s azzal mentegít magokat, hogy a »nagyoborszt a közös hadseregben kiszolgált egyénekből toborzott legénység ezt elti. « No edes uram, ez vékony mencség. Manapság a cs. és kir. közös hadseregnél csak a kommandó német s anyira reflektálnak a magyar nyelvre, hogy jó akarat mellett az a tót vagy német fu 3 ev által meglehetesen megtanulja a magyar nyelvet. Azután a szucsányi tüz-oltozagnak legnagyobb része iparos és tüz-oltóság. Az utóbbi — azt hiszem — magyar, az előbbi tanult, megfordult magyar varo-sokban s megfordul a magyar Ruttkán; tehát színten meglehetősen tud magyarul. Azon kiszolgált közösekét pedig, a kik mindazáltal nem tudnak magyarul, csak hialra kötelezik a magyar kommandó meg-tanításáért, mert megkönyítik nekik a dol-got, ha majd atlépnek a honvédséghez. Tehat apage német komando! A harmadik pontban foglaltat is elismerik nevezett urak

A Szepesség és Liptóvármegye 200 évvel ezelőtt.

1683-ban jelent meg német nyelven a »magyar vagy daciá Simplicissimus« cím alatt egy igen érdekes könyv, a melynek írója személyes tapasztalatai után s naiv, meggyerő közvetlenségéggel ismerteti hazánk akkori politikai és társadalmi viszonyait; mindazonáltal hazai történetírásunk forrásai között még nem igen használatot. Ebből akarunk is alkalommal lapunk tiszt. olvasóközönségét mindenesetre első sorban érdeklő részleteket bemutatni.

Német eredetű írónk mint kolduló vándor-déak Lengyelországból egy veszedelmen keresztül, melyeket igen élénk színekkel fest, jutott Késmárkba, ahol tanulmányait folytatta és Szt. Jakabkor (jul. 25-én) Lőcsére szándékozott tovább utazni. E tervében azonban megakasztotta azon körülmény, hogy egy tót deák pajtásának pénzt adott kölcsön, aki Szt. Miklósa ment haza. Ezután értesült arról, hogy ez az iskolától búcsút vett és többé nem fog visszatérni. Szegény hitelezőnk tehát magyar öltözéket kért kölcsön és elutazott az adós pajtás szüleihéz a pénzt; mire aztan Késmárkba visszatérvén több társával el is indult, hogy iskoláit Lőcsén folytassa. — A Szepességben levén, helyen valótlanul azt kisse részletekben megismerteti:

A Szepesség (mondja írónk) szép gróf-ság, 7 mld. hosszú és 5 mld. széles; van benne 13 városka, melyeket egy császár,

aki egyszersmind magyar király is volt, valamí 80 vagy 200 ezer magyar forintért Lengyelországnak elzalogosított, és most is a lengyel koronánál vannak zálogban.* Ed-dig Krakovszki vajda volt azon varosok és a hozzájuk tartozó falvak kormányzója; ez Podolinban (1642-ik évben) egy kifófall ke-ritett varosban, mely körül sok egészséges fűrdő van. klastromot épített és ebbe egy jezsuita-fele szerzetet, a piarista atyákat telepítette meg, a kiknél minden szegény tanuló ingyen vagy csak kevés hozzájáruló költséggel tanulhat. A többi szepesi varosok evang. vallásuak és menszeni németéggel beszélnek. — Ezen 13 város birai éven-ként összejúnek és gróft választanak ma-guknak s föleg békeszerető és családias férfút keresnek. Ezen gróf egy évig marad tiszében, s ha jól viseli magát, két évig is megtartják, hanem újból megerősítve; két év múlva mást választanak. Az én időmben cipész lett a gról, és ezen grófválasztás a 13 szepesi varos polgarsága között marad Lőcsé mint a Szepesség fővarosa, szabad város, így Késmárk is, amely amaz után a legnagyobb és gróf Tokolyinek örökös és székvárosa. Mindakettő az elzalogosított városok közé tartozik.

E szép grófság igen népes, van égöz-

* Zsigmond király 1412-ben zálogosította el a 13 várost (Igló, Béla, Leibitz, Olasz, Poprad, Szepesváralja, Szepes Szombat, Sztrázsa, Felka, Mateész, Menyhárd, Darud, Ruszkócz) és még Lublyót, Podolint és Gwardát. Ezeket soha nem váltották vissza, hanem 1772-ben Lengyelország első felosztásakor kerülték vissza az oroszokhoz.

séges levegője és termékeny földje, nem épen kiváló de közeli hegyei; Liptó, Lengyelország és Felső magyarország között terül el, vannak jó deak iskolái és ószinte, barátságos s jótékony lakossága. Szólóter-meisük ugyan nincsen, de van jó soruk, melyet több évig eltartanak; bort Felső Magyarországból kapnak, amely hozzájuk legközelebb van.

Szepes-Váraljan (németül kirchdrauf) a 13 város egyikében székes kaptalan van, és egy magyar var egy nagy sziklan, Szepes-var (Siperhaus), amely azonban nem tarto-zik ama 13 városhoz, hanem Csaky gróf székét itt alatta egy kastélyban. Ezen var sziklájában egy hasadékbán oly víz van, amely nyaron megfagy, télen pedig folyóva lesz. Így a kaptalan-hegyről is oly víz fakad, mely köv lesz, miből aztan hazakak építenek; innen a kozmondás, hogy a szep-es-váraljai hazák vízből vannak építve. A köveket, melyeket e vidékben a földből ki-ásnak, égetés nélkül is úgy használhatni mint a mészt. Lehetne itt bányákat is épi-teni, ha valaki vállalkoznék reá, amint pl. Iglón (Neudorf) is sok vasérc találtak, s e hegyeség mellett egy hegyből oly földet is ásának, mely orvosággul használhatóik.

Liptó vagy a »Ziptaci« és a Szepes-ség, amely egészen német és sok vend (tót) lakossággal van keverve, a Felső Magyar-országban van, és sok német erkölcsével és szokással bír. Ezuttal csak a ziptakokrol akarok szólni, akik a bányavárosoktól ég-zsen Késmárkig a kárpáti hegyekig terjednek.

Ezen szó zipták magyarra fordítva annyit tesz mint fűz, gonosz madár (zlipták, helyesebben: fűk) többes számban: gonosz madarak annyit mint zliptace; s ezek a tótok vagy vendek, nemcsak nev, hanem tényleg is, mert igazan gonosz rablók. Ho-zájok, a kárpátok, melyek által laknak, nem igen tapjálják őket; azért főnt keresik életmodjukat, ahol szép járható utak van-nak, s amit nyaron át szereznek vagy össze rabolnak, azt télen óveikkel fogyasztják. S ez a legfőbb foglalkozásuk, az embereket megrabolni vagy pénzért a hegyen át ka-lauzolni. Ha otthon vannak, egészen más-kepen viselkednek és nem szabad rólok roszt mondatni; meg is haragszanak és tet-tellegességre is készek, ha az ember igazi ne-vökön zliptace-nak szólítja, ók csak a lip-tace nevet (iptóciak) fogadják el. — Ezen zliptacek, varoskaikat s falvaikat minden széknek nevével nevezték el, de kevés szent lakik azokban. Külömben szép s magas ter-metű nép, kivált szép az asszonyi nép, fe-hér és gyöngéd. Ennek oka az, hogy a nap a magas hegyek miatt az ezek alatt levő szent városkaiban s helységekben nagyon kevés ideig süt, némely helyen csak 2-3 hónapig is evelve vége; azért a gyümölcs is éretlen s savanyu marad. Keves zjábok, melyet kenyérré használnak, maguknak kell lenni a hegyeken keservesen megmunkálno-s, mert barmot, oda nem lehet vinni. S mégis fenhéjzós búzské nép, mint a következőből kitűnik.

(Folytatás következik.)

s egész naivul azt mondják, hogy mi irigyejük azt a kis sört. Dehogy irigyejük! — De komolyabban kellett volna befejezni az unnepelet s akkor ott lehetett volna a parancsnokság is, megvédenélhetné volna a több mint 2 órán át sárban gázolt nagy létszámú legénységet több szűdök pívóval s mondhattak volna ősi magyar szokás szerint hazafias felkötéseket stb. Sapianti sat. A mi a gyarló védelem: egyes hetköznap, kiskorú kifejezési ilet, az illető urak jegy-ezzék meg magoknak még ezeket: 1. Hogy a r. k. templom, a hol nem szoktak kalap-felvetve imádkozni, s a melyet sokszor hasz-nálnak emberi előkora, miért nem volt kivilá-gatva, hiába m. gyarazók az aláíró urak-nak, ugy sem értenek meg. 2. Hogy a ban-dukolmi szónak valótlan értelmet tulajdo-nítottak, ezzel azt bizonyították be, hogy rajok fer egy kis magyar nyelv tanulás s hogy alapralanu gyaruzottakat s ragmal-mozónak mondják minket, mit azonban vissza-utasítunk. 3. Hogy cselekségünknek, a vad magyar-nak, alkalma volt e lapok hasab-jain az aláíró urakkal, ez volt magyarok-ka-kal talalkoztatni, annak felte övendünk. 4. Az aláíró urak — talán mint a túzóltó-ság képviselői (?), nyilatkozatukban a t. szer-kesztőség által is megtrótt ezen visszaszál- lapotot, a német komandó elbörést nem he-lyezik kilatasa, hanem arra intenek min-ker, hogy nem ilik oly malicizós cikket rni. Mi azonban az utóbbira vonatkozólag, az urak részéről efféle indoktrinációra nem szorulunk, az előbbire nézve pedig kijelent-jük, hogy amint elég lelki erök volt e ré-nelgető szegyenletes anomaliára ramutáni, úgy egész lelki eröknek az a jövőben is a német komandó gyaruzottakat szemügy alá tartani, míg a magyar eszme jogos kö-vetelményeinek eleget nem tesz. Csak azu-tan lesz szent a béke!

— Természetes és magától érthető dol-g, hogy munkatársunk e sorainak helyett engedünk s természetes, hogy e lapban az utolsó szó az övé. Igy mind a két fél el-mondván mondandóját, az ügyet e helyt be-fejezzük.

— Adomány. Megirtuk multkor, hogy Szucsány egy cigány kimentette a Vag-ból fudokló embertársát. E humanus ci-gány számára Kertész János tanár 2 frtot adott az a szer-esztőségnek, mely azt ama hir beküldője után rendeltetési helyére juttatja.

— A kuglizó ünnepe, melyet a »Nőgye-let« előnkéze rendez, elhalasztott maról július 2 ára; meg vagyunk gyözödvé, hogy ezzel az érdekes delután sikere még job-ban biztosított. Az előnkéze a következő meghívót küldte ezért: A turóczi megyei jó-tékony Nőgyelet pénztára javára f. e. jú-lius hó 2-án d. u. 3 órakor kezdődő kug-lizast rendezünk s ahhoz N. N. urat és családját meghívjuk. Belépti díj 10 kr. Turóc-Szt.-Márton, 1892. június 21-én. Szülő Gézáné egy. előnkéze. Fekete Mik-lósné. egy. alelnök. Esős időben a kug-lizás nem fog megtartatni.

— Előtte a fejt. A koronázási ünne-pélyek alkalmával Mocsócon a következő szomorú eset történt: Egy Szkala nevű, féktelen természetű fiatal ember sütogette a mozsarakat. Amint úgy hatodszor meg-megtoitotta a mozsarat, ezen istentelen szavokra nyitak ki ajkai: »No, most ugy megtoitottam, hogy a dugo magat az Isten is etlalaja es lehozsa a földre.« Alig, hogy ezt kimondta, már a mozsár elördült, es Szkala, homlokán találva, összerogyott. A szerencsétlen t. i. a től és közben lejtette egy szivarját, es ezt megkeresni lehajolt. Ekkor süit el a mozsár, es pedig oly formán, hogy a szivar egó vége épen a a mozsár kanócára esett, azt meggyújtván. A lövés kettészakította homlokcsontját, mindket szemé es agyveleje pedig kifor-dult. A szerencsétlenség után meg csak pár óraig élt még es amig csak nyelvelve mozogni tudott, azaz amig csak eszméleté-nél volt, folyvást káromkodott.

— Kohn Jakab stbnyafürdői magan-iskolájának növendékei június 19-én tar-toták meg nyári mulatságokat. A növen-dékek tanítójuk vezetéale alatt reggel fél-nyorokor indultak az alsó-stbnyai »Bóra« nevű ligetbe. A délelőt folyamán a gyer-mekek jatekkal töltötték az idót, ezután tánc következett s tartott d. u. négy órai. Félöt órakor a gyermekszani előadas vette kezdetét. Előadott »Marcián hercegné«

és egy német vigjáték: »Die Schwester.« Az előadást azonban az eső megzavarta s a közön egy a furdó nyári termébe vo-nult, a hol a föltöttek táncmulatságá kez-dődött s tartott kiviradig.

— Vége az iskolai évnék. Meg voltak a vizsgák, a bizonyítványok tegnap kiosztattak s a diákerszeg szétosztott, mint annak idejé-ben az apostolok; s a szelrőasa minden irá-nyába. Aki szorgalmas volt évközben, örömele vissza a bizonyítványát be bi-zonyára vannak többen, akik zivisebben elvnyelnek, mintsem szülőikeik megmutassák. A város élkésnégek vége; közel 400 tanuló hagyta el s ez két hónapon keres-tül igen észrevehető az utak őréségén.

— A helybeli izr. elemi népskolában e hó 29-én tartattak meg a zivrvizsgálatok, mely vizsgálatok a t. o. szülők, valamint a tanügy iránt érdeklődők ezenel tiszte-lettel meghívattak. A tantestület.

— Meghívó. A rózsahegyi k. r. gymna-sium főváro évi június hó 29-én a diszterem-ben előző unnepelet tart; Műsor: 1. Neme-zeti induló. Goll J. töl. Enekül a gym. dal. kar. 2. Heten vagyunk. Werthort-tól Szava-lja Szentványi J. IV. o. t. 3. Duetto. Kallivodt. Előadja a gym. zenekar 4. Teterme hivas. Arany J. töl. Szavaja Bu-dinszky K. V. o. t. 5. Le nozud a nye mére. Par. L. Ratisbonne. Szavaja Tugendhaft S. V. o. t. 6. Magyar egyveleg. Chladek J. töl. Előadja a gym. zenekar. 7. Der Wilde. Seume J. G. töl. Szavaja Graber L. V. o. t. 8. Kerinög. Waldteufel-től. Előadja a gym. zenekar. 9. Napfogatos Kocsárd. Hu-moreszk Rakosi V. töl. Előadja Elzász M. V. o. t. 10. Magyar egyveleg. Chladek J. töl. Enekül a gym. dal. Kezdeté az unne-pelelynek, melyen a jutalmak is kiosztatnak, d. e. fél 9 órakor.

Fekete, fehér és szines selymeket, mé-terenként 45 krtól 160 frt 65 krtig sima és mintazott mintazott szelrőző fáta és 200 különböző szinben szelrő, megmond-el egyes díltönyökre, vagy vegyekben is pósta-béle és vámmentesen Heunenberg G. (os. kir. udvari szállító) selyemgyára Züriethben. — Mintak postafordulóval küldetnek. Svájba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 1

Magyar színészek Turóc-Szt.-Mártonban.

Néhány ember, kiknek lelkeben ott ég a művészet és hazaszeretlet lángja, neki indul a nagy világnak s nélkülözve, küzdve, fárada hirdeti a szép, a jó, az igaz ilet.

Ugy érezzük magunkat, mintha a század elején élünk, a magyar színészet böl-cső korában. Legalább Márton épen olyan szűrtalaj a magyar művészetre nézve, mint a század elején akarmély magyar város. Itt ép ugy teremteni kell a partoló közön-seget, mint azoknak a rég elútt nagy em-bereknek a század elején.

Es amint azok csak végtelen küzdel-mek aran, a szent lelkesedéstől ösztönözve tudtak csupán a közöny jegét megtörni, ugy nálunk is csak a hivatottak terem-telhetnek szinpartoló közönseget. Azt hisszük: a hivatottak megérkezték; azt hisszük, Mártonban e hettől kezdődik a hivatásszerű magyar színészet története.

A közönsg, mely a magyar műked-velök buzzalomból szives érdeklődéssel jutu-mazta, készséggel gyülekezik oda, hol a magyar Thalia oltára felállított; külső-leg szegényes, nyomoruságos ez oltár; — de papjai nehánya igaz hivatással áldoz rajta s meg vagyunk gyözödvé, hogy jövő-ben nem fogadjuk olyan idegenkedve a tisztességesnek igerkező szinartuslót, mint a miyennel Janiet fogadjuk.

Meg volt erre az okunk az előző tapasztalatokból; meg lesz az okunk ezen-tül, hogy örömmel fogadjuk a művészet papjainak érkeztét, ha azok ezekhez ha-szonlók lesznek.

Jáni szinársulata megérdemli a pártolást több okból is.

Először, mert fellépésükben szerenye-k, nem verik a reklám nagy dobját; másod-szor, mert nem közönseges izléssel állítják össze műsorukat és harmadszor, mert ezt a szép műsört tökéletes élvezetet nyújtó módon, egyes részeiben művészi magaslatra emelkedve adják elő. Ilyent Mártonban nem látunk; jobbat sehol vidéki szinpadon.

A tarsulat női erői erős ranguak. Ezek között is kiemelkednek H. Nagy Ida és Kalocsa Róza dramái, Darvayné Ida és Korcsok Vilma énekes primadonnák. A férfiak között Hevesy művészető, Darvay Miklós és Jani János igazgató minden fél-

léptükkel emelik a hatást, melyet első estén kiváltak maguknak.

Ma egy hete (19-én) »Éjjel az erdőn« című népszimű került szinre tömött ház előtt. Ez estén a két énekeső: Darvayné és Korcsok Vilmaé volt a siker orozsán része. Előbbi gyönyörű hangvalja, kedves játékaival, utóbbi iskolázott énekevel ra-gadták ismételt tapsra a közönseget. He-vesy mókái és Darvay jóiú alakítása is nagy hatást kellettek s Kardos Gyurkáját is nem egyszer fogadták rokonszenven. Mába a darab — bár a budapesti Népszin-zagban műsoron van — nem érdemi meg, hogy leve bővebben foglalkozunk, Fércelt munka biz az, ha maga Rákosi fércelte is s hogy ebben sikerült valami elfogadható nyujtani a tarsulatnak, mi biztató jelnek vetűk.

E fölvetésünket htfőn (20-án) a »Vá-lás után« című francia vigjáték előadása teljesen igazolta. Bisson mesteri kézzel szötte, bonyolította össze a darab eszele-ményét s színészeink mesteri módon tel-letül vilagossa s bonyolult mesét. Szöllösi Hermin az anyós szerepében kacagatta a közönseget, Hevesy Burgeneuffja meg va-lóságos cabinet-alkaitas volt; művésze-ot érte el a telő-pontot, mikor hazassá-gát elmondja leányának és vejenek. No, ez olyan jelenet volt, hogy a halkodlót is megkacagatta volna. igen kedves, naiv szavak volt Darvay né is és Darvay Du-val szerepében mutatta magát igen intelli-gens színésznék, és a szép H. Nagy Ida, mellékszerepeikben Kardos, Kerényi mind-ent elkövettek, hogy az előadás öszhang-ját emeljék.

Kedden (21-én) Csiky »Örök törvény« került szinre. Bátran elmondhatjuk, hogy az előadás méltó volt Csiky szinművéhez. A hatást talán legélénkebben illusztrálja az, hogy még másnap is mindenki csak arról beszélt; H. Nagy Ida és Kalocsa Róza egy csapással meghódítottak minden szívet. Igaz lehetséggel, istentől adott művészet-let játszat nehéz szerepeiket s a vidék chalonjából ugy kiemelkedtek — mint ahogy az igaz lehetséggel mindenkor kiemelkednek a mindennapból. Csiky e da-rabját erős lélektani motívumokkal — és a szinpad hatás rengeteg ismeretével írta meg s ha csak közepszerű előadók kezébe kerül is letek, hogy megindítsa az ember lelkét. Tudják Önök ugy e mi az örök törvény? Hát az valami, ami Éva anyán-ka kényszerítette a paradicsomi alma leszakítására; az a valami, amit Petőfi így ír körül: »A virágnak megtiltani nem le-het, hogy ne nyíljék...« Hiába akarja Or-láthy György (Darvay) Sylvia leányát (H. Nagy Ida) Alberthez erőltetni, mikor annak szive a tilalom dacára is felnyilt s Rozgay Andor (Kardos) szereti. Végre is annak a dacos főnek kell meghajolni a sziv joga törvénye előtt, — de addig szívet rázó jelenetek egész sora vonal el előttük. H. Nagy Ida és Kalocsa Róza (a leány és a nem ösmert anya szerepében) nemcsak átdonátlanok, de átterezve voltak meg szerepeiket s nemcsak az ő szép szemek tel-tek meg könnyel, hanem a közönseget is, mikor egy-egy hatasosab jelenet véget ért. Ezen alkalmakkor láttuk, mennyire kis város vagyunk mi. Szegyelettük a köny-nyeket s hogy megindulásunkat palas-toljuk, hangos mosolygásra fakadtunk ne-hányan, kisodortán az előadók az át-terzett jatek által megteremtett hangulatból. Mikor Nagy Ida és Darvay legszebb jele-nete véget ért, mikor a szegény gyóttör leány végre megtalálja jégéhdieg apja szí-vét, mikor az egész szinház közönsege meghatva nézi a mesteri jelenetet, mintha hideg vízzel öntötték volna szembe, úgy hatott reánk a mosolygás. Láttuk az elő-adók is, hogy zavarba jöttek; szeren-csére nemcsak Nagy Ida, de Darvay is hamar vissza találtak a hangulat ama ma-gaslatára, honnan a mi gyengesegünk egy pillanatra leszállította. Az említett két mű-vésznőn kívül Szöllösi Hermin is kitűnt igen diszcreten személyesítyven Annát. No, Hevesy Mányi Gusztávja megint olyan ala-kítás volt, hogy oldalmilyalást kaptunk a sok neveléstől; Hevesy határozott kedvence a közönsegek, mely különben Darvayt is nyílt jelenetben is nem egyszer tünteti ki rokonszenvével; Jani Szentgróthja, Keré-

nyi Marcellje és Kardos Rozgája pompá-san beillettek az ensemble-ba.

Szerdán Gerő »Vadgalomb«-ja került szinre. A darabról magáról job lesz nem beszélünk; a szereplők azonban az estén is jelét adták sokoldalúságuknak. Hevesy Bábija a legkacagatóbb karikatúra volt; a Vadgalomb (e lélektani lehetetlen-ség) meg Darvayében talált igen bájos alaklót; Hevesy, Darvay, Jani, Kardos ez estén is mindent elkövetett, hogy a lehe-telent lehetővé tegyék; hogy élvezetet nyujtsanak e szerepekben. Szóval az elő-adókkal igen meg voltunk elégedve, annál kevésbé Gerővel.

Csütörtökön a »Vasember«-t, Csiky e hatalmas alkotását láttuk Darvayval a szin-zerepében. Ez értelmes színész minden es-tén igazolja, hogy szerepeit tanulmány tár-gyává szokta tenni. Ha általában áll az, hogy Csiky darabjai nehezen játszhatók — jól; különösen áll a Vasemberre; hiszen az a társadalmi és lélektani problema, melyet a köllő megoldani törekszik, olyan sötét, olyan bölseleti, hogy nemcsak a színésztől követel intelligentiát, hanem a közönsegtől is, mely élvezni akarja.

A mi közönsegünk élvezte e jó szér-ven az előadók érdeme. Maga Darvay vas következéssel alakította a Vas-embert s megrázó volt azokban a jelenete-iben hol nyilvánvalóvá válik, hogy a termé-szet örök joga meg az olyan vas jellemet is eltiporja, ha útjába áll. Breznay az anya szerepében indított meg bennünket, mikor ez a megtestesült szelidég szem-beszáll fia érdekében a zsarnok férijel, nyílt jelenetben tört ki a közönseget tel-teszészája, Hevesy Várhelyije, Kardos An-dorja, Kerényi Szentgáli bárója és Jani Bráz a egytől-egyig rokonszenven »alkitá-sok voltak s Kerényi színte sajnáljuk, ha fiatal szerelmes szerepben léptetik föl holott az ő szerepköre az, ama ma jár-szott. Utóljára hagytuk Hevesy német, hogy legteljesebb elismerésünket nyilvánítsuk művészetének. Edithje megint olyan ala-kítás volt, amilyent vidéken nem igen lát-hatunk. Haldoklása megrázó volt, mert nem vadászott a hatásra; meg ez alkalom-al is az az erős lelki leány volt, a ki irtózik a hetköznapitól, a közönsegestől; még halálában sem feledkezett meg, mivel tartozik nevének. Gratulálunk az alakitá-sok. Hanem nem veszi rossz néven, ugy-e a művésznő, ha egyre figyelmezteljük, arra hogy szemjateka néha, az erősebb lelki-küzdölmek alatt, igen erős; azok a szemek kevesebb játékkal is kitűnjék fejezni, a mit a lélek érez.

Pénteken nem volt előadás. Tegnap a Tót leányt játszták, ma Csiky Nagymamája kerül szinre. Ezekről a jövő számban.

E hét műsora: Hétfőn színet. Kedden »Fehő Klári« énekes népszimű. Szerdán »Idéges nő« francia vigjáték. Csütörtökön »Nani« eredeti népszimű. Pénteken szí-net. Szombaton »Egy katona története« francia szimű. Vasárnap Fenegyerekek (Gigerlik) énekes bohózat.

Referens.

HIRDETÉSEK.

1783 sz.
tkvi 1892.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Matula sz. Krcs Annának önkéntes arverési ügyében Szucsán községben fekvő:

a) a szucsányi 148 sz. telekjegyzőkönyvben 1230, 1329 és 1718 hr. sz. a felvett ingatlanokból Matula szül. Krcs Annát B 19 tétel alatt 14/10 részben,

b) az ottani 149 sz. tkjében 1229, 1320 és 1717 hr. sz. a felvett ingatlanokból ugyanazt B 33. tétellel alatt 1/3 részben megjelölt jutalekra, 104 ft 50 kr, illetve 71 ft 50 kr., 89 ft 10 kr. 47 ft 30 kr. 47 ft 30 kr. és 40 ft 70 kr. kiküldési arban az arverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi július hó 16-ik napján d. e. 10 órakor, Szucsány községben a község hozatal megartandó nyilvános arverésen el fog adatni.

Arverészi szándékokoz tartoznak az ingatlanok becserának 10 %-át készpénzben vagy ovaideképes értékpapira a kiküldött kezehez letenni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Turóc-Szt.-Mártonban, 1892. évi május hó 19-én.

Fekete,
kir. bíró,

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. ministerium az 1892. évi június hó 13-án kelt 22527/L. számú rendeletével a zsolna-priekopa-králován és a jánoshegy-priekopai tvhat. körutakon szükséges különböző helyreállítási munkák kivétel 9913 frt 63 kr. és illetve 4886 frt 95 kr. összesen tehát 14800 frt 58 kr. összeg engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1892. évi július hó 2-ik napjának d. e. 10. orajára a Turóczvármegyei m. kir. államépítészeti kirendeltség helyiségében tartandó zárt ajánlati **versenyfárgyalás** hirdetik

A versenyzési óhajotok felhívhatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpenzzel ellátott zárt ajánlataikat, melyek csupán egy utvonárra is tehetők, kitűzött nap d. e. 10. orajág a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni, megjegyeztetvén, hogy egyenlő árendmények mellett az összes munkákra szóló ajánlat előnyben fog részesülni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek szerződési és ajánlati minta a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Turóc-Szt.-Márton, 1892. jun. 21.

Turócmegyei m. kir. építészeti kirendeltség.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést csúsz, közsvény, tagszagatás stb. ellen legjobban ajánljuk a t. ez. község figyelmébe. — Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Csak Horgonnyal valódi!

Az egészség ápolása.

Gyógyszerek

melyek ezer meg ezer orvosi tekintélyes és maganzok bizonyítványai által kitüntetett készítmények.

Dr. MILLER MOHSAVA

különösen jó eredménnyel hat köhögés, rekedtség, torokfájás, nyakfájás és tüberkulozis keletkezése s általában az összes lélekési szervek kóros állapotára ellen, ep úgy felnőttek — mint gyermekeknél

ára 50 kr.

Dr. Miller präservatív balszama görgösök ellen.

Ezen balszamat ajánljuk gyomorfájás alkalmával, gyomorgörgösök, gyomor katarrhú, gyomordaganatok, hasmenés és köhánál. Kólikánál majdnem azonnal hat. Kitűnő hatással bír minden üdülő betegnek mivel az emésztést jeleken előmozdítja. Ezen kitűnő gyógyszernek nem szabad hiányozni egyetlen egy házban sem, főleg falun.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. 1/2 üveg ára 80 kr

Forsáttáral Magyar-Osztrák monarchia részére MAKOVICZKY PETER Lpici-Rozahelyen bír

A központi szétküldési raktár van:

MILLER J.

gyógyszerésznél BRASSÓBAN (Erdély).

SALZERBAD

gyógyhely Ausztriában. A nyugati város Heinfeld állomása. Két grányira Bécestől. Vizgyógyintézet, ivókúra, fürdő-intézet, lenyőfa illat, ásványvízforrások. Megindítja az anyagcserét. Gloubersó-tartalom. Olcsó lakás és kúra. — Felvilágosításokat ad az igazgatóság:

BÉCS, Währingasse 10. sz.

9-9

Zacherlin

a legjobbban elismert rovar-irtó szer.

A bámulatra méltó hatású Zacherlinnek ismertető jeli:

1. a lepecsételt üveg, 2. a „Zacherl“ név.

ÁRAK: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 forint.

ELADÁSI HELYEK a megbízó levelek szerint:

Turóc-Szt.-Márton:	Soltész L.	Zsolna:	Paradovszky R.
	Fabry Jozsef		Waldapfel I.
	Graber M. es fia		Tordy J.
Liptó-Szt.-Miklós:	Paika Péter		Melzer A.
Mossóc:	Peri Janos fia		Hecht M.
Ruttka:	Schulcz Adolf	Tót-Próna:	Skalak G.
	Gaal Emil		Tinko György
		Turóc-Turán:	Messinger H.

Gyönyörű minták ingyen és bérmentve a privát-megrendelőknél.
Mintakönyvek a szabóknak bérmentetlenül.

Öltözeteknek való kelmék.

Peruven és Dosking a magas Clerus részére, eóiras szerinti szövetek a csász. kir. hivatalnokok egyenruhára. Vetrovák, tisztelői és toradszók számára. Billiard és játszóasztalokra való posztó; Loden kelme vízhatlan valiszabótoóknak, mosszövetek, utasóplátók 4 frtól — 14-ig.

Ki jutányos áron, csávidi, tartós, tiszta gyapot posztóruát akar venni, nem pedig olcsó rongyot, mely minden házaló által eladatik és aig érdemi meg a szabókat, forduljon

Stikarofsky J.-hoz Brűnben.

A kontinens legnagyobb posztó gyári raktára.

Felműltt forintot túlhaladó készlettel és elővártatással fogva magától értetődik, hogy sok, külföle hosszúsága maradek van raktáron, melyekből mintákat küldeni nem lenet; tehát előjós csúds, ha ezek megmaradékokból mintákat ajánlanak. — Bátor vagyok a t. közönséget ilyen csegeitől óvatosságra figyelmeztetni, melyek 3.10 meteres maradekokat ajánlanak. Mar az egyforma hosszúságúak észrevehető a csúds. — Ezen maradekok dívatját mult, elvokhad és elvokhadit egokból vannak vagy a ezen rossz aru a vételárnak arvadreseset sem éri meg

Maradekok, melyek nem letzenek, missal felcserelelnek, vagy a pénz visszaküldetik. A maradekok megrendelésénél kérjük a hosszúságot, színt és art megadni.

Szállítások csak utánvétellel, 10 frtot magnaudo küldemények portómentesen eszközöltetnek.

Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven.

16-20

OLVAKODJANAK MINDEN UJANZASTOL

LE GRIFFON Valódi Francia papír

ALLEGJEBB A LEGKERESETTEBB

SZIVARKA PAPIR Az egész világ legjobban ismert papírja

ÜGYELJENEK A JEGYRE.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immar 26-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közön legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatának változatosasága kitűnősege, a különböző olvasmányok gazdag tartalma tettek népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „Egyetertes“ olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a legreálisabban, tárgyilagosan hi tudostást egyedül az „Egyetertes“ közöl. Barmelyi parthoz tartozzék is a képviselő, beszede az „Egyetertes“-ben a legterjedelmesebben közöltetik. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homiokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hogyvnylag a maga s epirodalmi olvasmányt a világradalom legkitűnőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tarcazék-nek legjobb íróinktól, divattudósítást Parisból stb., úgy hogy nincs sazeirodalmi l.p., mely az „Egyetertes“-nek e rovatával a versenyt kiállhatja.

S ezzel szemben ott van az „Egyetertes“-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és joirtésültség tekintetben utóherhetetlennek van csuerve a magyar sajtóban. Egyik legjobb érdeme az „Egyetertes“-nek, hogy az események ösmertése körül sona semminemű tekintetektől sem hagyja magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölote áll minden pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításának is mindenkor a partekinteteken felülemelkedő részrehajlatlanság szererte meg a közölsiméret, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetertes“ olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetertes“ gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdáközönség, az iparos és valalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetertes“ kereskedelmi s tozsdai tudósításának bőségevel a többi lapok mar fol sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két óvtized óta tudja mar, hogy az „Egyetertes“-ben megtalálja mindazt, amire szüksége van, s e miatt az „Egyetertes“ ma mar nélkülő heletné vált mint a hazai kereskedelmi, ipar-és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezérlapja. Ujltti dolgokban az „Egyetertes“ a legjobbban informál lap Magyarországon.

A rendes rovatokban s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt bő tudósításokon kívül verze csak az „Egyetertes“ 3 specialis rovatát említnék meg, melyek országos híre tettek szert. Eze : az irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes potolni. Aki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS“-re,

melynek előfizetési ára: egy hora 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy evre 20 frt. Az előfizetési penzek az „Egyetertes“ kiadóhivatalába küldendőek. Mutatvány-számokat a kiadóhivatal kivanatra ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetertes“ felelős szerkesztője: Csávolszky Lajos. Az „Egyetertes“ kiadóhivatala: Dalszinház-utca 1. szám. (Az operaházzal szemben.)